

Raportti seurakunnille

8.5.2017

RAAMATTUTYÖ ETELÄ-AMERIKASSA JA MEKSIKOSSA

VUOSIRAPORTTI 2016

Kiitos yhteistyöstä

Tässä muistiossa raportoidaan raamattutyöstä Etelä-Amerikassa ja Meksikossa. Seurakunnan yhteistyösopimus on osa tätä laajempaa kokonaisuutta.

Suomen Pipliaseura kiittää yhteistyöstä ja luottamuksesta lähetystyön- ja kansainvälisen diakonian toteuttamisessa.

Pipliaseuran seurakunnasta vastaanottaman kannatuksen määrä Kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian kannatustilaston mukaan löytyy verkkosivuilta osoitteesta <http://sakasti.evl.fi/lahetystyontilastot>. Samasta osoitteesta löytyy myös raportti, jolla kirkon lähetysjärjestöt raportoivat kunkin järjestön tuottojen ja kulujen prosentuaalisesta jakaantumisesta tuotot ja kulut -tilastossa. Kuluryhmät ovat ulkomainen toiminta, ulkomaantyön tukitoimet kotimaassa. Pipliaseura antaa tarvittaessa yksityiskohtaisempia tietoja saamastaan taloudellisesta tuesta ja toimintaan käytetyistä varoista.

ETELÄ-AMERIKAN JA MEKSIKON RAAMATTUTYÖ

Suomen Pipliaseura tukee yhteistyössä Etelä-Amerikan ja Meksikon Pipliaseurojen kanssa pitkäjänteisiä hankkeita, joissa tehdään alkuperäiskielille raamatunkäännös- ja lukutaitotyötä.

Etelä-Amerikassa tuetaan myös alkuperäiskansoista tulevien raamatunkääntäjien kolmivuotista koulutusohjelmaa Perussa ja Costa

PIPLiA. voimasanoja

Ricassa. Aiemmin vastaava koulutusohjelma on toteutettu myös Guayanassa.

Paikalliset pipliseurat tekevät laajaa yhteistyötä eri kirkkokuntien ja kristillisten järjestöjen kanssa, oppilaitosten ja erilaisten instituutioiden kanssa.

PIPLiA.voimasanoja

Etelä-Amerikan alkuperäiskansoista tulevien raamatunkääntäjien koulutusohjelma

Perustiedot: Yhtyneitten Raamattuseurojen kolmivuotisessa käännöstyön koulutusohjelmassa koulutetaan alkuperäiskansoista tulevia raamatunkääntäjiä. Koulutusohjelma aloitettiin Costa Ricassa vuonna 2001, jolloin mukana oli 15 opiskelijaa. Vuonna 2004 ohjelmaa laajennettiin toiseen koulutuskeskukseen Perussa. Molempien keskusten ohjelmat ovat espanjankielisiä. Vuonna 2007 aloitettiin Guayanassa englanninkielinen koulutus, jossa oli mukana 13 opiskelijaa. Sitten koulutusohjelmaa on toteutettu vain espanjankielisenä Perussa ja Costa Ricassa. Yhteistyökumppaneina hankkeessa ovat Universidad Bíblica Latinoamericana, SIL:in henkilöstö Perussa ja Etelä-Amerikan Pipliaseurat.

Monilla alkuperäiskansoilla on pitkä historia ja rikas suullinen perintö, mutta hyvin suppea kirjallinen kulttuuri. Alkuperäiskansat kuuluvat yhteiskuntiansa köyhiin, joilla mahdollisuudet koulutukseen ja terveyspalveluihin ovat olemattomat. Etelä-Amerikan maista Argentiinassa, Boliviassa ja Meksikossa on käynnissä useita alkuperäiskielisiä raamatunkäännös- ja lukutaitohankkeita, joissa työskentelevät kieltä äidinkielenään puhuvat raamatunkääntäjät.

Kohderyhmä: Alkuperäiskansoista tulevat raamatunkääntäjät, joilla lähes poikkeuksetta on hyvin matala peruskoulutustaso.

Tavoite ja hankkeen eteneminen: Koulutuksen tavoitteena on antaa raamatunkääntäjille teoreettiset ja käytännölliset perusvalmiudet raamatunkäännöstyöhön. Koulutuksen ansiosta raamatunkäännösten taso on noussut ja käännöshankkeet täyttävät Yhtyneiden Raamattuseurojen asettamat laadulliset standardit.

Kurssilaiset tulevat eri kulttuureista ja kieliryhmistä sekä edustavat eri tunnustuskuntia. Osa opiskelijoista on naisia, mikä on merkityksellistä naisten aseman tukemisessa. Koulutusohjelman takaama korkeatasoinen

PIPLiA. voimasanoja

raamatunkäännöstyö on johtanut monien kielten elpymiseen, kun kieli ja sen puhujat ovat tulleet näkyviksi omassa yhteiskunnassaan. Koulutus vahvistaa myös seurakuntia, edistää oikeudenmukaisuutta ja vahvistaa kielenpuhujien luottamusta omaan kieleensä ja kulttuuriinsa. Täten välillisesti koulutusohjelma on hyödyttänyt yli 1,2 miljoonaa ihmistä Etelä-Amerikan alkuperäiskansoissa.

Raamatunkääntäjien koulutusohjelmassa oli vuonna 2016 mukana yhteensä 44 opiskelijaa kahdeksasta eri maasta. He osallistuivat yhteensä neljään lähiopetusjaksoon Costa Ricassa ja Perussa. Costa Ricassa pidettyihin koulutusjaksoihin tuli opiskelijoita Guatemalasta, Meksikosta ja Costa Ricasta edustaen yhdeksää eri kieliryhmää. Näistä raamatunkäännöstyön opiskelijoista kolmivuotisen kurssin sai päätökseen kolme opiskelijaa. Costa Ricassa pidettävään koulutukseen liittyi vuonna 2016 aivan uutena ryhmänä neljä kuuroa opiskelijaa. He opiskelevat saadakseen valmiudet yhden alkuperäiskielen viittomakieliseen käännöstyöhön.

Perun koulutuskeskuksen opiskelijat olivat Ecuadorista, Paraguayasta ja Perusta. Perussa raamatunkääntäjän tutkinnon sai suoritettua kymmenen opiskelijaa vuonna 2016. Tutkinnonsuorittaneista neljä oli naisia.

ARGENTIINA

Lukutaitotyötä wichín alkuperäiskielelle

Perustiedot: Wichít elävät laajalla alueella Pohjois-Argentiinassa Salta, Formosan ja Chacon maakunnissa. Kielenpuhujia on noin 40 000 ihmistä. Alkuperäiskulttuurit ovat Argentiinassakin suuressa murroksessa mm. globalisoitumisen ja tiedonvälityksen myötä.

PIPLiA. voimasanoja

Argentiinan Pipliaseuran yhteistyö anglikaanisen ASOCIANA-järjestön kanssa alkoi vuonna 2006 alkuperäiskansojen lukutaitotyön kehittämiseksi. Hankkeessa on tehty kielentutkimusta, järjestetty kaksikielisten opettajien koulutusta, julkaistu wichínkielistä materiaalia ja tehty varsinaista lukutaitotyötä. Koko ohjelman toteuttamisen ajan wichín kieli on pyritty saamaan osaksi koulujen opetusohjelmaa. Wichít itse ovat olleet työssä keskeisesti mukana.

Suurin osa wicheistä on anglikaaneja, ja osa on katolilaisia. Vuonna 2002 julkaistu raamatunkäännös loi pohjan wichínkielisen lukutaito-opetuksen kehittämiseksi. Wichínkielinen raamatunkäännös on vahvistanut seurakuntien hengellistä elämää, opetusta ja osallistumista oman kielen käyttöön.

Kohderyhmä: Saltan, Formosan ja Chacon maakunnissa asuva wichíväestö, noin 20 000 ihmistä.

Tavoite ja hankkeen eteneminen: Lukutaitohankkeen perustavoitteita:

1. Vahvistaa wichín kielen asemaa puhuttuna ja kirjoitettuna kielenä.
2. Vahvistaa ihmisten alkuperäiskulttuurista identiteettiä.
3. Kehittää toimivia opetusmenetelmiä ja materiaalia alkuperäiskielten kielenopetukseen kouluissa ja kyläyhteisöissä.
4. Vahvistaa kirkon kasvatuksellista tehtävää, omakielistä opetusta ja hengellistä elämää kirkoissa.

Hankkeessa on julkaistu mm. wichí-kulttuurin huomioivaa lukutaitomateriaalia, pedagoginen opas, wichín kielen opas, kristinuskon oppikirjoja ja useita wichí-perinteeseen liittyviä kirjasia. Wichín kielen uudistettu sanakirja valmistui, ja Argentiinan Pipliaseura julkaisi sen vuonna 2016. Wichín kielioppikirja on myös valmistunut. Wichí-aakkoston pohja luotiin raamatunkäännöstyön yhteydessä.

PIPLiA. voimasanoja

Lukutaitohankkeen myötä on syntynyt myös "Wichí Lhämtes Council"-wichín kielen kehittämistä ja koulutusta edistävä neuvosto, jonka aktiivisen toiminnan välityksellä wichít itse pääsevät vaikuttamaan. Vuonna 2016 Saltan maakuntahallinnon kanssa pidettyjen työpajojen tuloksena otettiin askeleita wichín kielen virallistamiseen kouluopetuksessa. Wichí-neuvosto odottaa myös maakuntahallinnolta virallisen aseman hyväksymistä.

Wichíkieliseen lukutaitohankkeeseen kuuluu oleellisena osana omakielinen kristillinen opetus ja kirkkojen työn tukeminen. Vuonna 2016 Pohjois-Argentiinassa järjestettiin 'Täyttä elämää' -kouluttajakoulutus, johon osallistui 43 opiskelijaa. Kristillisen kasvun ohella kurssi vahvistaa omakielistä oppimista, opettamista sekä luku- ja kirjoitustaitoa. Kurssin käyneistä 33 ihmistä muodosti 18 kerran opintoryhmän omaan kyläyhteisöönsä.

BOLIVIA

Aimarankielinen lukutaitohanke

Perustiedot: Boliviassa puhutaan 36 kieltä. Suurimmat kieliryhmät ovat aimarat, ketšuat ja guaranit. Aimaroita on vajaa kaksi miljoonaa. Vahvimmat aimarankieliset alueet sijaitsevat Andien ylätasangolla La Pazin ja Oruron lääneissä.

Alkuperäisväestön paikoitellen korkea lukutaidottomuus on yhteydessä köyhyyteen, heikkoon terveystilanteeseen ja lasten putoamiseen koulujärjestelmän piiristä. Omakielisestä opetusmateriaalista on suuri puute. Keskimäärin maaseudulla lapset käyvät koulua 4,2 vuotta. Koulujen pääkielenä on espanja.

Kohderyhmä: La Pazin läänin aimarankieliset koulut ja niiden oppilaat.

Tavoite ja hankkeen eteneminen: Bolivian Pipliaseuran lukutaitohanke auttaa lapsia oppimaan aimaran kielen aakkoset sekä lukemaan ja

PIPLiA. voimasanoja

kirjoittamaan aimaran kielellä. Lukutaitomateriaalissa otetaan huomioon aimara-kulttuuri. Perusmateriaaliin liittyy luku- ja kirjoitusoppaan lisäksi värityskirja, jonka avulla lapsi oppii lukemaan yksinkertaisia raamatunkertomuksia. Opettajilta saadun palautteen ja lisämateriaalitoiveen perusteella Bolivian Pipliaseura julkaisi raamatunkertomuskirjan vaativampaan lukutaito-opetukseen. Vuosittain Bolivian Pipliaseurasta vierailaan henkilökohtaisesti valtion kouluissa Andien ylätasangolla tapaamassa opettajia, jakamassa lukutaitomateriaalia ja kuulemassa palautetta materiaalin toimivuudesta.

Vuonna 2016 kaikkiaan Bolivian Pipliaseuran lukutaitomateriaaleja jaettiin 2890 aimarankieliselle oppilaalle lähes 30 Andien alueen koulussa. Oppilaat saivat paketin, johon kuuluvat kirjoittamisen ja sanastoharjoittelun kirjanen, kirjoitustarvikkeet ja raamatunkertomuksia sisältävän kirja. Se palvelee vaativampaa kielenopiskelua ja tekee raamatunkertomuksia tutuiksi. Kouluilta saatu palaute on ollut hyvin myönteistä. Pipliaseuran tekemät henkilökohtaiset vierailut kouluille ovat vahvistaneet yhteistyötä opettajien, kouluviranomaisten ja aimarayhteisöjen johtajien kanssa.

Hanketta toteutetaan yhteistyössä Norwegian Mission Alliance ja Samaritan Purse -järjestöjen kanssa. Hanke mahdollistaa myös aimaran kielen uudistetun aakkoston opettamisen aikuisille. Vuonna 2011 valmistui aimarankielisen Raamatun tarkistuskäännös, jossa on käytetty uudistettua aakkostoa.

Lukutaitotyö Bolivian alkuperäiskielille

PIPLiA. voimasanoja

Perustiedot: Perustuslain mukaan Bolivia on monikansallinen ja -kulttuurinen valtio, jossa 36 eri kieliryhmällä on virallinen asema. Laki takaa äidinkielen koulunopetuksen kaikissa oppilaitoksissa. Suurimmat kieliryhmät ovat aimarat, ketšuat ja guaranit. Käytännössä lain toimeenpano ei toteudu, koska omakielisestä opetusmateriaalista on suuri puute. Koulujen pääkielenä on espanja.

Kielentutkijoiden mukaan on uhkana, että vuoteen 2100 mennessä Boliviassa puhutaan enää yhdeksää kieltä eli 25 kieltä ja kulttuuria on kadonnut. Köyhyys ajaa ihmisiä omilta kotiseuduiltaan pois, jolloin isompaan valtakulttuuriin sulautuminen on yleistä. Lukutaito sekä eri tavoin tallennettu kieli ja kulttuuri ovat edellytys niiden säilymiselle.

Kohderyhmä: Chiquitanon, ignacianon, simba-guaranin ja pohjois-ketšuan kieltä puhuvat koululaiset, Bolivian eri maakunnissa.

Tavoite ja hankkeen eteneminen: Bolivian Pipliaseuralla on kokemusta lukutaitotyöstä usean kieliryhmän parissa, joten Pipliaseura on toteuttanut muutaman vuoden lukutaitomateriaalia kouluille neljällä uudella kielellä. Työ edistää lukutaidon ohella kristillisiä arvoja ja omakielisen Raamatun lukemista.

Bolivian Pipliaseura on raamatunkäännöstyön ohella tuottanut usealle kielelle esimerkiksi sanakirjoja, lukutaitomateriaalia aikuisille ja lapsille, käynnistänyt lukutaitoryhmiä ja tehnyt yhteistyötä koulujen kanssa.

Vuonna 2016 oli tavoitteena vierailla kouluissa ja jakaa niihin lukutaitokirjasia, kirjoitusoppaita, lasten raamatunkertomuskirjoja sekä vihkoja ja kyniä 10 000:lle chiquitanon, ignacianon, simba-guaranin ja pohjois-ketšuan kieltä puhuville koululaisille. Vaillinaisen rahoituksen vuoksi Pipliaseura pystyi jakamaan oppimateriaalia vain 1000 oppilaalle.

Raamatunkäännöstyö keski-ketšuan kielelle

PIPLiA. voimasanoja

Perustiedot: Bolivian monikulttuurisessa ja monikielisessä maassa ketšuan kieltä puhuu yli kaksi miljoonaa ihmistä ja kielellä on virallinen status. Etelä-Amerikassa ketšuan puhujia on yli 12 miljoonaa. Bolivian hallitus vaatii, että virkamiesten on osattava puhua myös ketšuaa omalla alueellaan. Ketšuan kieltä käytetään aktiivisesti sekulaarissa ja kristillisessä mediassa, ja se on pakollinen oppiaine yliopistoissa ja oppilaitoksissa.

Kristityille ketšuoille omakielinen Raamattu on tärkeä kirja. Varsinkin maaseutukirkoissa, joissa ei välttämättä ole pappiakaan, Raamattu on ainoa kristillisen opetuksen antaja.

Uusi testamentti julkaistiin ensimmäistä kertaa ketšuaaksi vuonna 1923 lähetystyöntekijöiden toimesta. Bolivian Pipliaseura oli mukana hankkeessa, jossa julkaistiin ensimmäinen ketšuoitten itsensä kääntämä Uusi testamentti vuonna 1978. Ketšuankielinen koko Raamattu apokryfikirjoin valmistui vuonna 1986.

Moderni eksegeettinen tutkimus ja kielen kehittyminen loivat tarpeen Raamatun tarkistuskäännöksen tekemiselle. Hanke alkoi vuonna 2011. Raamatunkäännöksen terminologiaa täsmennettiin, kielestä luotiin ymmärrettävää ja sujuvaa, espanjankieliset sanat korvattiin ketšuankielillä ilmaisuilla ja käännökseen lisättiin alaviitteet. Tarkistuskäännös on odotettu kirja koko Keski-Bolivian ketšuaa puhuvalle väestölle.

Käännöshanketta hallinnoi ja koordinoi Bolivian Pipliaseura. Yhteistyökumppaneina ovat olleet protestanttinen ja katolinen kirkko.

Kohderyhmä: Keski-Bolivian ketšuaa puhuva väestö.

PIPLiA. voimasanoja

Tavoite ja hankkeen eteneminen: Käännöshanke on edennyt aikataulun mukaisesti. Tarkistuskäännös valmistui jo vuoden 2015 loppuun mennessä. Vuonna 2016 typografia-tarkistuksissa tuli kuitenkin esiin virheitä ja osia teksteistä jouduttiin valmistelevaan uudelleen. Tavoitteeksi asetettiin, että keski-ketšuan-kielisen Raamatun tarkistuskäännös pystytään julkaisemaan vuoden 2017 aikana.

MEKSIKO

Raamatunkäännöstyö purepetshan kielelle

Perustiedot: Meksikon 10 miljoonainen alkuperäisväestö jakautuu 65 etniseen ryhmään (lähde: National Institute of Geography, Statistics and Informatics, INEGI). Meksikon Pipliaseura on tehnyt vuosien ajan raamatun-käännöstyötä useille eri kielille.

Meksikon koillisosan Michoacanin osavaltiossa asuu noin 500 000 purepetshaa, joista vajaat 200 000 puhuu purepetshan kieltä äidinkielenään. Meksikon Pipliaseura koordinoi raamatunkäännöshanketta purepetshan kielelle. Uusi testamentti purepetshan kielelle julkaistiin ensimmäisen kerran 1968.

Meksikon huumesota ja sen aiheuttamat levottomuudet ja väkivaltaisuuudet Michoacanin osavaltiossa vaikuttavat myös raamatunkäännöstyöhön. Kääntäjien ja heidän perheittensä sekä käännöstyön konsultin turvallisuustilanne ovat jatkuva rukousaihe.

Kohderyhmä: Meksikon Michoacanin osavaltion noin 200 000 purepetshaa.

Tavoite ja hankkeen eteneminen: Tavoitteena on koko Raamatun julkaiseminen purepetshan kielellä vuoteen 2020 mennessä. Yhteistyökumppaneina hankkeessa ovat katolinen kirkko, protestanttiset kirkot, Meksikon Pipliaseura, SIL Meksiko sekä oppilaitoksia ja muita instituutioita.

PIPLiA. voimasanoja

Käännöshanke aloitettiin vuonna 2003, ja vuonna 2005 julkaistiin Markuksen evankeliumin koepainos ja äänite. Vuonna 2007 Markuksen evankeliumia ja äänitettä jaettiin 10 000 katoliseen perheeseen. Vuonna 2009 valmistui Luukkaan evankeliumi piirroskuvitettuna kirjana sekä äänitteenä. Näitä jaettiin 10 000 kappaletta purepetshankielisille lapsille. Vuonna 2012 julkaistiin Uusi testamentti purepetshan kielelle. Uudesta testamentista on otettu jo kaksi painosta. Se on saatavilla myös ladattavaksi kännykkään, äänitteenä, CD:nä ja internetissä, joten sen levitys on laajaa ja monipuolista.

Jokaisen käännöshankkeessa valmistuneen julkaisun jälkeen Meksikon Pipliaseura on saanut myös ns. sekulaarilta puolelta pyyntöjä uusista purepetshankielisistä materiaaleista. Kiinnostus purepetshan kieleen ja sen käyttöön on lisääntynyt omakielisen materiaalin myötä. Kysyntää on tullut myös purepetshankielisille raamatunteksteille pistekirjoituksella.

Vuonna 2016 Vanhan testamentin käännöstyö eteni aikataulun mukaisesti. Kääntäjät saivat valmiiksi ensiluonnokset 72 % Vanhan testamentin teksteistä. Hankkeessa työskentelee viisi purepetshankielistä kääntäjää. Vuoden aikana ei julkaistu yhtään koepainosta, mutta Psalmien kirjan tekstejä testattiin eri purepetshakylissä. Saadun palautteen perusteella Psalmien kirja on toiveissa saada julkaistuksi joko äänitteenä tai painettuna versiona vuoden 2017 aikana.

Koko työryhmä osallistui myös useaan käännöstyön koulutusjaksoon vuoden 2016 aikana.

Purepetsha-kääntäjistä neljä on opettajia ammatiltaan ja he käyttävät opetuksessaan purepetshan kieltä. Jokainen toimii opettajana hieman eri alueilla ja eri oppiasteilla, joten työnsä puolesta he ovat hyvin selvillä kielen eri murteista. Yksi kääntäjistä toimi paikallisen alakoulun rehtorina, mutta on tällä hetkellä luennoitsijana alkuperäiskansojen opettajaseminaarissa.

PIPLiA. voimasanoja

PIPLiA. **voimasanoja**

SUOMEN PIPLIASEURA ry | PL 54 | Maistraatinportti 2 A | FIN-00241 HELSINKI | tsto 010 838 6500 | faksi 010 838 6511
info@piplia.fi | myynti@piplia.fi | etunimi.sukunimi@piplia.fi | www.piplia.fi | Y-tunnus 0203598-7